

Stanovisko KOZ SR

KOZ SR upozorňuje, že ďalšia novela zákona o dani z príjmov je opätovne primárne zameraná na podporu podnikateľského prostredia. Už pri tvorbe rozpočtu verejnej správy na roky 2019 – 2021 KOZ SR upozorňovala na viaceré riziká, ktoré môžu viesť k nedodržaniu stanovených cieľov deficitu a hrubého dlhu. Zároveň konštatovala, že investície a rast miezd a platov sú rozhodujúce pre zvyšovanie potenciálu rastu ekonomiky. Daňové príjmy sú z veľkej časti tvorené z dane z príjmov fyzických osôb a daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti sa vo výraznej miere podpisuje pod rast daňových príjmov. Mzdová úroveň zamestnancov významnou mierou ovplyvňuje napĺňanie rozpočtu verejnej správy cez odvodové a daňové povinnosti, ale aj prostredníctvom spotreby domácností, ktoré v tovaroch a službách platia daň z pridanej hodnoty.

Súčasným návrhom sa opätovne zavádzajú zvýhodnenia pre právnické osoby a legislatívne opatrenia necielia k zníženiu daňových príjmov od fyzických osôb, resp. opatrenia ciele na fyzické osoby sú zanedbateľné, najmä pre zamestnancov, ktorí sa na ich napĺňaní rozpočtu podieľajú v najväčšej miere.

Takisto OECD vo svojej správe z 10.04.2019 (Under Pressure: The Squeezed Middle Class) odporúča krajinám zmeniť daňový mix a presunúť zaťaženie z práce na kapitál, čo KOZ SR dlhodobo požaduje. Je nevyhnutné zaviesť progresivitu do daňového systému a zvýhodniť nízkopříjmové skupiny na úkor vysokopříjmových a zaviesť dane z luxusu, vyššie zdaňovanie kapitálu a ďalšie zdaňovanie bánk a regulovaných odvetví, resp. zaviesť dane z prirodzených monopolov a ekodane. Takisto prehnaná podpora elektromobility, výroba elektromobilov, ich dostupnosť pre bežných ľudí a ich následný dopad na kvalitu životného prostredia je otázna.

KOZ SR navrhovala niekoľko opatrení cielených na zamestnancov, ktoré boli odmietnuté a odsunuté na „komplexnú reformu“ daňových zákonov, ktoré však neprišli a opätovne sa čiastočne riešia vybrané skupiny, najmä právnické osoby. Ministerstvo financií SR nevyužilo svoje možnosti a nesplnilo prísľub, že daňový zákon sa bude otvárať len pri komplexnej reforme. Pri ďalších daňových úpravách a úľavách pre právnické osoby, ktoré sú navyše podporované daňovou optimalizáciou a popri neustálej podpore podnikateľského prostredia a jeho zlepšovaní, upozorňujeme, že sa nesmie zabúdať na zlepšovanie sociálnej situácie a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva.

V procese medzirezortného pripomienkového konania KOZ SR **oceňuje upustenie zo strany predkladateľa od novelizačného článku II.** (zmena zákona č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde o zmene a doplnení zákona č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov), teda umožnenie použiť prostriedky sociálneho fondu na financovanie rekreačných poukazov a akceptovanie pripomienky k tomuto článku. KOZ SR zásadne žiadala vypustenie článku II.

KOZ SR by zároveň privítala dlhší časový úsek na vyhodnotenie pripomienok z medzirezortného pripomienkového konania a následné zaradenie novely zákona na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady s dostatočnou časovou rezervou, najmä pokiaľ sa návrh zákona v značnej miere mení oproti predkladanej verzii z medzirezortného pripomienkového konania. Samotný predkladateľ by mal dostatok času na zapracovanie pripomienok.

KOZ SR ďalej žiada vysvetlenie k bodu 128 – § 49a ods. 2, keďže absentuje odôvodnenie v dôvodovej správe, ako a prečo sa mení registračná a oznamovacia povinnosť. Oproti verzii z medzirezortného pripomienkového konania sa automatická registrácia vzťahuje už aj na organizačnú jednotku združenia, ktorá koná vo svojom mene,^{136ah)}.^{136ah)} § 11a zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona 346/2018 Z. z. Vo vyhodnotení pripomienkového konania sa uvádza, že nadväzujúca právna úprava automatickej registrácie správcom dane je obsiahnutá v novele zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok), ktorý však zatiaľ nie je v legislatívnom procese.

Ďalej KOZ SR nad rámec novely zákona zásadne požadovala a zotrváva na nasledujúcich pripomienkach:

1. **K § 5 ods. 7 – Zaradiť plnenia zo Sociálneho fondu medzi príjmy oslobodené od dane:** Už v roku 2015 mala KOZ SR k predloženému návrhu zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov jednu obyčajnú pripomienku, kde odporúčala, aby sa v budúcnosti zväžilo rozšírenie oslobodenia príjmov, a teda aby sa zaradili medzi príjmy oslobodené od dane všetky príjmy z prostriedkov sociálneho fondu poskytnuté podľa zákona č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde. Táto pripomienka bola akceptovaná s tým, že MF SR v budúcnosti zväží túto možnosť v nadväznosti na vývoj príjmov štátneho rozpočtu. Rovnakú pripomienku KOZ SR opätovne predložila v roku 2017, kedy bola ekonomická situácia na Slovensku vo veľmi dobrej kondícii a zlepšovali sa aj daňové výnosy a bolo možné pristúpiť k zmenám v daňovom systéme, ktoré budú mať sociálny charakter.

Zamestnancom sa zdaniteľné peňažné i nepeňažné príjmy z prostriedkov Sociálneho fondu zdaňujú preddavkovo, štandardnou sadzbou dane. Do roku 2004 sa na časť prostriedkov zo sociálneho fondu daňová povinnosť nevzťahovala vôbec a časť bola zdaňovaná osobitnou sadzbou dane vo výške 10 %. Od roku 2011 sa všetky zdaniteľné plnenia, teda aj plnenia poskytované zo Sociálneho fondu, započítavajú aj do vymeriavacieho základu na platenie odvodov. Výnimku tvorí poskytnutá strava, a novelou z roku 2015 v obmedzenej výške sociálna výpomoc z dôvodu úmrtia blízkej osoby žijúcej v domácnosti zamestnanca, odstraňovania alebo zmiernenia následkov živelných udalostí alebo dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca, ktorej nepretržité trvanie prekročí prevažnú časť zdaňovacieho obdobia. Teraz sa pridáva aj príspevok zo sociálneho fondu zamestnávateľa, ak je poskytnutý zamestnancovi na preventívnu zdravotnú starostlivosť nad rozsah ustanovený osobitným predpisom.

KOZ SR navrhuje oslobodiť od dane všetky ostatné plnenia poskytované z prostriedkov Sociálneho fondu podľa zákona č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde, aby neboli predmetom dane (úprava § 5 ods. 7 zákona o dani z príjmov). Príspevky zo Sociálneho fondu sú sociálneho charakteru, a preto nemôžu byť posudzované štandardne ako príjem zo závislej činnosti. V oblasti zdaňovania príjmov fyzických osôb plynúcich zo zdrojov Sociálneho fondu, ako aj v oblasti plnenia odvodových povinností (zdravotné a sociálne poistenie) nie je v súčasnosti naplnený účel zákona o Sociálnom fonde.

Napriek tomu, že zákon umožňuje rôzne spôsoby použitia prostriedkov Sociálneho fondu, v praxi zamestnávateľia často obmedzujú tieto spôsoby použitia najmä na poskytovanie príspevkov na stravovanie (okolo 40 % prostriedkov je využitá práve na tento účel). Hlavným dôvodom je, že tieto príjmy sú oslobodené od daní a odvodov.

Podľa štatistického zisťovania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o pracovných podmienkach a nákladoch na podnikovú sociálnu politiku bolo plánované použitie Sociálneho fondu prepočítané na zamestnanca za rok 2018 len 171,31 €. Základom na určenie ročného prídelu do fondu je súhrn hrubých miezd alebo plátov a zároveň je zákonom stanovené, akým percentom zo súhrnu hrubých miezd alebo plátov môže byť prídel tvorený. Z tohto dôvodu je možné vyčíslíť prípadný finančný výpadok. Oslobodenie ostatných prostriedkov SF (okrem stravného, ktoré už oslobodené je, a časti sociálnych výpomoci) od daní a odvodov by predstavovalo podľa údajov o tvorbe Sociálneho fondu podľa zisťovania výpadok verejných financií 52 mil. €, z čoho 13 mil. € je daň. Pokiaľ by bol Sociálny fond v priemere tvorený 2 % objemu hrubých miezd a plátov v národnom hospodárstve, za rok 2018 by dosiahol objem 600,8 mil. €. Už v súčasnosti je viac ako 40 % Sociálneho fondu oslobodených od daňovo-odvodových povinností, preto by dodatočné oslobodenie predstavovalo pri maximálnej tvorbe sociálneho fondu necelých 235,4 mil. €, z čoho daň by tvorila 59,3 mil. €.

2. **K § 11 – Zmena výšky nezdaniteľnej časti základu dane:** Keďže v súčasnosti nie je známe znenie legislatívneho návrhu ohľadom zmeny výšky nezdaniteľnej časti základu dane (NČZD) z dielne koalíčných strán, KOZ SR zotrúva na svojej požiadavke zvýšiť NČZD.

Cieľom navrhovaného opatrenia je zmeniť výšku NČZD a naviazať ju na ukazovatele súvisiace s pracovnou činnosťou (minimálnu alebo priemernú mzdu). V súčasnosti je NČZD naviazaná na životné minimum (ako 19,2-násobok), ktoré však dlhodobo stagnovalo, od roku 2013 do 2017. V dôsledku nemenného životného minima, a zároveň rastúcich miezd, čisté mzdy rástli pomalšie ako hrubé, čo malo aj negatívny dopad na príjmy najmä nízkopríjmových domácností a ich životnú úroveň. Zatiaľ čo v roku 2013 ešte poberatelia minimálnej mzdy boli vďaka dostatočne vysokej nezdaniteľnej časti základu dane „oslobodení“ od platenia dane z príjmu, so stagnujúcim životným minimom musia platiť aj oni daň z príjmov.

Systémovým riešením by bolo naviazanie nezdaniteľnej časti na výšku napr. minimálnej mzdy, alebo jej určenie ako určité percento priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Týmto úkonom by došlo ku zvýšeniu sumy nezdaniteľnej časti základu dane a zamestnancovi by stúpila čistá mzda. Opatrenie považujeme za nevyhnuté a pomohlo by najmä nízkopríjmovým domácnostiam. Zároveň by sa takto určená nezdaniteľná časť základu dane menila spolu so zmenou miezd v národnom hospodárstve.

Výpadok z daňových príjmov môže byť kompenzovaný podstatne výraznejšou progresiou zdaňovania najvyšších príjmov.

Obyčajné pripomienky k návrhu zákona:

1. Odporúčame prepracovať Analýzu vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu v zmysle prijatých pripomienok v procese medzirezortného pripomienkového konania. A – Zavedenie paušálu na príspevok zamestnávateľa na dopravu – Opatrenie má viac pokryť náklady spojené s dopravou zamestnancov a zároveň zabezpečiť čo najefektívnejšie využívanie autobusov zo strany zamestnávateľa na dopravu zamestnancov. Rozširuje limit už existujúceho opatrenia bez úpravy ostatných predpokladov. Zároveň sa dopĺňa podmienka na vyťaženosť autobusov, ktoré budú používané na prepravu, čo môže mať mierne pozitívny fiškálny vplyv. Kvantifikácia vychádza zo skutočných dát o prepravovaných osobách vybranej firmy v

sektore, cez ktoré bol odhadnutý vplyv na zvyšok ekonomiky. Podmienka vyťažnosti autobusov, bola zo zákona vypustená.

2. K dôvodovej správe „K bodom 5, 88 a 140 - § 5 ods. 3 písm. d), § 35 ods. 3 písm. a) a Príloha č. 6“ odporúčame číslo „140“ nahradiť „139“.
3. K dôvodovej správe „K bodom 9 a 136 - § 5 ods. 7 písm. m) a § 52zza ods. 2“ odporúčame číslo „136“ nahradiť „135“.
4. K dôvodovej správe „K bodom 10 a 136 - § 5 ods. 7 písm. p) a § 52zz ods. 2“ odporúčame číslo „136“ nahradiť „135“.
5. K dôvodovej správe „K bodom 22 a 123 - §13 ods. 3 a § 43 ods. 21“ odporúčame číslo „123“ nahradiť „122“.
6. K dôvodovej správe „K bodom 28, 70, 82, 97 a 130 - § 15a, § 26 ods. 10, § 27 ods. 3, § 28 ods. 5, § 32a ods. 3 a 4, § 45 ods. 1 a § 50 ods. 2“ odporúčame číslo „130“ nahradiť „129“.
7. K dôvodovej správe „K bodom 38, 57 a 136- poznámka pod čiarou 80, § 21 ods. 1 písm. l) a § 52zz ods. 15“ odporúčame číslo „136“ nahradiť „135“.
8. K dôvodovej správe „K bodom 47, 126 a 139 - § 17i, § 45 ods. 5, Príloha č. 2“ odporúčame číslo „139“ nahradiť „138“.
9. K dôvodovej správe „K bodom 68, 72, 137 - § 26 ods. 1, § 27 ods. 1 a príloha č. 1“ odporúčame za číslo „72,“ vložiť „136 a “.
10. K dôvodovej správe „K bodom 83 až 86 a 136 - § 34 ods. 1 a 2, 5 a 6 a § 52zz ods. 20“ odporúčame číslo „136“ nahradiť „135“.
11. K dôvodovej správe „K bodu 128 - § 47“ odporúčame číslo „128“ nahradiť „127“.
12. K dôvodovej správe „K bodu 129 a 136 - § 49a a § 52zza ods. 5“ odporúčame číslo „129“ nahradiť „128“ a číslo „136“ nahradiť „135“.
13. K dôvodovej správe „K bodu 131– poznámka pod čiarou k odkazu 142a“ odporúčame číslo „131“ nahradiť „130“.
14. K dôvodovej správe „K bodu 132 – § 50 ods. 4 písm. i)“ odporúčame číslo „132“ nahradiť „131“.
15. K dôvodovej správe „K bodu 134– poznámka pod čiarou k odkazu 146ac“ odporúčame číslo „134“ nahradiť „133“.
16. K dôvodovej správe „K bodu 134– poznámka pod čiarou k odkazu 146ac“ odporúčame nahradiť „K bodu 132 a 133 – § 50 ods. 16 a poznámka pod čiarou k odkazu 146ac“, keďže odôvodnenie k bodu 132 absentuje a pravdepodobne ide o nadväzujúce úpravy.
17. K dôvodovej správe – absentuje odôvodnenie k bodu 134 – § 51f.
18. K dôvodovej správe „K bodu 136– § 52zz až § 52zzb“ odporúčame číslo „136“ nahradiť „135“.
19. K dôvodovej správe „K bodu 141“ odporúčame číslo „141“ nahradiť „140“.
20. K bodu 64 – V § 25 ods. 3 sa slová „34 a 39“ nahrádzajú slovami „34, 39 a 31“ odporúčame nahradiť slovami „31, 34 a 39“.
21. K bodu 92 – KOZ SR je presvedčená, že pôvodné znenie novelizačného bodu je vhodnejšie, a teda v § 36 ods. 6 sa vypúšťajú slová „a každoročne najneskôr do konca januára“. Vypustením textu „do konca mesiaca, v ktorom nastúpil do zamestnania,“ sa vypúšťa povinnosť oznámiť uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka [§ 11 ods. 2 písm. a)] a na daňový bonus aspoň pri nástupe do zamestnania, pričom dôvodová správa uvádza, že zamestnanec podáva toto vyhlásenie pri nástupe do zamestnania a vždy vtedy, ak sa u neho zmenia podmienky na ich uplatňovanie. Považujeme za nevyhnutné, aby sa zamestnávateľ oboznámil so skutočnosťami rozhodujúcimi pre uplatnenie nezdaniteľnej

časti základu dane na daňovníka a na daňový bonus pri nástupe zamestnanca do zamestnania a následne len pri zmene týchto skutočností.

22. K bodu 134 – „Za § 51e sa vkladá § 51f, ktorý znie: „51e...“ odporúčame nahradiť „Za § 51e sa vkladá § 51f, ktorý znie: „§ 51f...“.